

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ О.Б.Жильцов
«10» вересня 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Російська мова

галузь знань 0303 Журналістика та інформація
спеціальність 5.03030301 «Видавнича справа та редагування»

Київ
2014 рік

Робоча програма «Російська мова» для студентів галузі знань 0303 Журналістика та редагування спеціальності 5.03030301 Видавнича справа та редагування
„29” серпня 2013 року - 15 с.

Розробники: Митринська Г. Л., викладач циклової комісії української мови, літератури і культури Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка, викладач вищої категорії, викладач-методист

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії викладачів української мови, літератури і культури.

Протокол від «29» серпня 2013 р. № 1

Голова циклової комісії Соловець Л.О.

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол від «5» вересня 2013 року № 1

„5” вересня 2013 року Голова (М.В. Братко)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 6	Галузь знань 0303 Журналістика та інформація	Варіативна	
	Спеціальність 5.03030301 Видавнича справа і редагування		
Змістових модулів – 6		Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		4-й	
Загальна кількість годин - 216		Семестр	
		7-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,59 самостійної роботи студента – 2,8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Лекції	
		20 год.	22 год.
		Практичні	
		22 год.	20 год.
		Семінарські	
		-	-
		Модульний контроль	
		6 год.	6 год.
		Індивідуальні заняття	
		12 год.	12 год.
		Самостійна робота	
		48 год.	48 год.
		Вид контролю: екзамен	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів сучасного наукового розуміння зародження, становлення і розвитку української літератури від найдавніших часів до сьогодення, розуміння її самобутності та оригінальності, художньої майстерності.

Завдання: подати процес розвитку української літератури у її реальних суперечностях, найвидатніших художніх здобутках, у боротьбі проти підпорядкування ідеологічним догмам; ознайомити студентів із найпомітнішими письменницькими іменами та художніми творами; зацентувати увагу на відтворенні повноти історико-літературних уявлень про український літературний процес. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- найважливіші відомості про історико-культурну добу;
- основні літературні напрямки та течії;
- головні етапи життєвого та творчого шляху письменників;
- сюжет, особливості композиції, системи образів вивчених творів;
- жанрові особливості прочитаних творів;
- характерні особливості індивідуального стилю письменника;
- основні ознаки теоретичних понять, визначених програмою;
- тексти, рекомендовані програмою для вивчення напам'ять;
- сутність поняття національної літератури як мистецтва слова, її основні цінності.

вміти:

- вдумливо читати та критично аналізувати програмові твори;
- визначати основну проблематику, сюжет, композицію, систему образів і виразально-зображувальних засобів мови;
- характеризувати героїв твору (аналізувати й обговорювати логіку їхніх поглядів і вчинків, їхні уявлення про сенс життя), розкривати сенс етико-психологічних колізій;
- виявляти авторську оцінку героїв, подій твору;
- характеризувати концепцію та найважливіші особливості поетики художнього твору;
- порівнювати твори, що належать до різних національно - культурних традицій (на рівнях окремих образів, сюжетів, тем, проблематики, поетики, літературно-естетичних систем);
- обґрунтувати свою оцінку прочитаних творів;
- складати простий та складний план власного висловлювання;
- створювати усні й письмові роботи, різні за обсягом, характером і жанром;
- складати план та конспект літературно-критичних статей; готувати доповідь чи реферат на літературну тему (за декількома джерелами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **компетентності**:

Загальні

- уміти збагачувати свій інтелект шляхом самоосвіти, накопичувати знання та формувати навички з різних аспектів професійної діяльності;
- уміти раціонально використовувати джерела інформації, зокрема ІКТ, комп'ютер для пошуку, збору, опрацювання й систематизації, зберігання й передавання інформації, оперувати технологіями та знаннями, що задовольняють потреби інформаційного суспільства;
- уміти оперативно застосовувати знання і вміння у конкретних професійних ситуаціях;
- уміти збагачувати свій інтелект шляхом самоосвіти та самоаналізу, толерантно ставитися до протилежних думок, уміти брати участь у дискусіях, дебатах та виборі оптимальних рішень;
- дискутувати, переконливо аргументувати особисту життєву позицію, узгоджуючи її із загальнолюдськими моральними і етичними нормами.

Фахові

- уміти виступати з доповідями і повідомленнями перед аудиторією з результатами власної пізнавальної діяльності, дотримуючись орфоепічних і граматичних норм;
- використовуючи знання ділового етикету, ділової мови та норм усного та писемного спілкування, вміти логічно і послідовно доводити власну думку під час професійної та соціально-побутової комунікації;
- готуватися до публічних виступів, дотримуючись етикету спілкування, використовуючи прийоми новизни та проблемні ситуації;

Предметні

- знати й ілюструвати приклади етикетних формул культури ділового професійного спілкування;
- користуватися у своїй професійній діяльності різними стилями і типами мовлення відповідно до ситуації спілкування, вступати в професійне діалогічне спілкування;
- мати знання з орфоєпії, орфографії, пунктуації російської мови; удосконалювати здатність до письмової і усної комунікації російською мовою;
- уміти класифікувати лексичні, орфоєпічні, орфографічні, граматичні і стилістичні норми сучасної ділової російської мови; перекладати тексти російською мовою, використовуючи лінгвістичні та термінологічні словники;
- володіти навичками перенесення знань та вмінь з рідної мови на російську;
- створювати монологічні висловлювання різних типів, стилів, жанрів з урахуванням ситуації спілкування російською мовою; дотримуватись норм російського мовленнєвого етикету

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетика. Графика. Орфоэпия.

Тема 1. Введение. Происхождение русского языка и его место в мире.

Тема 2. Фонетика. Гласные и согласные звуки.

Тема 3. Графика. Алфавит.

Тема 4. Орфоэпия.

Тема 5. Слог. Ударение, его характер.

Тема 6. Произношение гласных звуков.

Тема 7. Произношение согласных звуков и сочетаний согласных.

Змістовий модуль 2. Лексика. Фразеология. Орфография.

Тема 1. Лексика. Многозначность слова.

Тема 2. Группы лексики по семантике. Типы словарей.

Тема 3. Лексика с точки зрения ее происхождения. Активная и пассивная лексика.

Тема 4. Фразеология. Источники фразеологии. Пословицы и поговорки.

Тема 5. Правописание безударных гласных. Корни с чередованием гласных.

Тема 6. Правописание О-Ё после шипящих. Правописание согласных.

Тема 7. Правописание приставок.

Змістовий модуль 3. Словообразование. Имя существительное. Имя прилагательное.

Тема 1. Словообразование.

Тема 2. Морфология. Понятие о частях речи..

Тема 3. Имя существительное, его род, склонение.

Тема 4. Число имен существительных. Формы множественного числа.

Тема 5. Имя прилагательное. Разряды прилагательных.

Тема 6. Имя прилагательное. Краткая форма. Степени сравнения.

Тема 7. Правописание суффиксов имен прилагательных.

Змістовий модуль 4. Имя числительное. Местоимение. Глагол. Наречие.

Тема 1. Имя числительное. Разряды числительных, склонение, правописание.

Тема 2. Местоимение. Разряды, склонение, правописание.

Тема 3. Глагол. Категории залога, вида глагола. Спряжение глаголов.

Тема 4. Неопределенная форма глагола. Категория времени и наклонения глагола.

Тема 5. Правописание глаголов.

Тема 6. Причастие и деепричастие, их значение, формы и правописание.

Тема 7. Наречие. Правописание наречий.

Змістовий модуль 5. Служебные части речи. Простое предложение.

Тема 1. Служебные части речи.

Тема 2. Употребление и правописание предлогов и союзов.

Тема 3. Значения частиц. Употребление и правописание частиц НЕ и НИ.

Тема 4. Простое предложение. Главные и второстепенные члены предложения. Однородные члены предложения.

Тема 5. Односоставные предложения.

Тема 6. Обособленные члены предложения. Обращения. Вводные слова и предложения.

Тема 7. Пунктуация при однородных и обособленных членах предложения.

Змістовий модуль 6. Сложное предложение.

Тема 1. Сложное предложение, группы сложносочиненных предложений.

Тема 2. Сложноподчиненные предложения.

Тема 3. Виды придаточных частей сложноподчиненного предложения.

Тема 4. Бессоюзные сложные предложения.

Тема 5. Знаки препинания в бессоюзных предложениях.

Тема 6. Сложные синтаксические конструкции.

Тема 7. Знаки препинания в сложных синтаксических конструкциях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
1		лекції	практ.	сем.	пк	інд.	с.р.
2	3	4	5	6	7	8	
Змістовий модуль 1. Фонетика. Графика. Орфоэпия.							
Тема 1. Введение.	2	2					
Тема 2. Фонетика	4	2				2	
Тема 3. Слог. Ударение, его характер.	8		2				6
Тема 4. Графика.	2	2					
Тема 5. Фонетика. Орфоэпия.	2			2			
Тема 6. Произношение гласных звуков.	7		2				5
Тема 7. Произношение согласных звуков и сочетаний согласных.	9		2			2	5
Модульна контрольна робота 1.	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6	2	2	4	16
Змістовий модуль 2. Лексика. Фразеология. Орфография.							
Тема 1. Лексика и фразеология.	4	2				2	
Тема 2. Группы лексики по семантике. Типы словарей.	2		2				
Тема 3. Лексика с точки зрения происхождения. Активная и пассивная лексика.	7		2				5
Тема 4. Фразеология.	7		2				5
Тема 5. Правописание безударных гласных. Корни с чередованием гласных.	8		2				6
Тема 6. Правописание О-Ё после шипящих. Правописание согласных.	4		2			2	
Тема 7. Правописание приставок.	2		2				
Модульна контрольна робота 2.	2				2		
Разом за змістовим модулем 2.	36	2	12		2	4	16
Змістовий модуль 3. Словообразование. Имя существительное. Имя прилагательное.							
Тема 1. Словообразование.	4			2		2	
Тема 2. Морфология. Понятие о частях речи. Имя существительное.	7	2					5
Тема 3. Род имен существительных. Склонение существительных.	8		2				6

Тема 4. Число имен существительных. Формы множественного числа.	4		2			2	
Тема 5. Имя прилагательное.	7	2					5
Тема 6. Имя прилагательное. Краткая форма. Степени сравнения.	2		2				
Тема 7. Правописание суффиксов имен прилагательных.	2		2				
Модульна контрольна робота 3. Разом за змістовим модулем 3.	2 36	4	8	2	2 2	4	16
Разом за 7семестр.	108	12	26	4	12	6	48
Змістовий модуль 4. Имя числительное. Местоимение. Глагол. Наречие.							
Тема 1. Имя числительное.	5		2				3
Тема 2. Местоимение.	5		2				3
Тема 3. Глагол. Времена глагола. Наклонения. Спряжение глаголов.	6	2					4
Тема 4. Неопределенная форма глагола. Вид глагола.	2	2					
Тема 5. Правописание глаголов.	2		2				
Тема 6. Правописание причастий и деепричастий.	7		2			2	3
Тема 7. Наречие.	7		2			2	3
Модульна контрольна робота 4. Разом за змістовим модулем 4.	2 36	4	10		2 2	4	16
Змістовий модуль 5. Служебные части речи. Простое предложение.							
Тема 1. Служебные части речи.	2	2					
Тема 2. Употребление и правописание предлогов и союзов.	4		2				2
Тема 3. Значения частиц. Употребление и правописание частиц НЕ и НИ.	7		2			2	3
Тема 4. Простое предложение. Главные и второстепенные члены предложения. Однородные члены предложения.	7	2					5
Тема 5. Односоставные предложения.	2	2					
Тема 6. Обособленные члены предложения. Обращения. Вводные слова и предложения.	5			2			3
Тема 7. Пунктуация при однородных и обособленных членах предложения.	7		2			2	3
Модульна контрольна робота 5. Разом за змістовим модулем 5	2 36	6	6	2	2 2	4	16
Змістовий модуль 6. Сложное предложение.							
Тема 1. Сложное предложение.	2	2					

Тема 2. Сложноподчиненные предложения.	7		2				5
Тема 3. Виды придаточных предложений.	9		2			2	5
Тема 4. Бессоюзное сложное предложение.	2			2			
Тема 5. Знаки препинания в бессоюзных предложениях.	2		2				
Тема 6. Сложные синтаксические конструкции.	10	2				2	6
Тема 7. Знаки препинания в сложных синтаксических конструкциях.	2		2				
Модульна контрольна робота 6.	2				2		
Разом за змістовим модулем 6.	36	4	8	2	2	4	16
Разом за 8 семестр.	108	14	24	4	12	6	48
Усього годин	216	26	50	8	24	12	96

5.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Слог. Ударение, его характер.	2
2.	Произношение гласных звуков.	2
3.	Произношение согласных звуков и сочетаний согласных.	2
4.	Группы лексики по семантике.	2
5.	Фразеология.	2
6.	Правописание безударных гласных. Корни с чередованием гласных.	2
7.	Правописание О-Ё после шипящих. Правописание согласных.	2
8.	Правописание приставок.	2
9.	Число имен существительных. Формы множественного числа.	2
10.	Имя прилагательное. Краткая форма. Степени сравнения.	2
11.	Правописание суффиксов имен прилагательных.	2
12.	Имя числительное. Разряды, склонение, правописание.	2
13.	Местоимение.Разряды, склонение, правописание.	2
14.	Правописание глаголов.	2
15.	Причастия и деепричастия. Значение, формы, правописание.	2
16.	Наречие. Прааописание наречий.	2
17.	Употребление и правописание предлогов и союзов.	2
18.	Значения частиц. Употребление и правописание частиц НЕ и НИ.	2
19.	Пунктуация при однородных и обособленных членах предложения.	2
20.	Виды придаточных частей сложноподчиненного предложения.	2

21.	Знаки препинания в сложных синтаксических конструкциях.	2
Разом:		42

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Особенности произношения гласных и согласных.	8	5
2.	Слог. Ударение.	8	5
3.	Лексика и фразеология.	8	5
4.	Морфологический состав слов. Виды морфем.	8	5
5.	Имя существительное.	8	5
6.	Имя прилагательное.	8	5
7.	Глаголы. Причастия и деепричастия.	9	5
8.	Наречия. Предлоги. Частицы.	7	5
9.	Главные и второстепенные члены предложения.	7	5
10.	Однородные члены предложения.	9	5
11.	Сложноподчиненные предложения.	8	5
12.	Сложное предложение с разными видами связи.	8	5
Разом		96	60

7. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та тема	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1 Фонетика. Графика. Орфоэпия. (16 г.)			
Тема 1. Особенности произношения гласных и согласных. Тема 2. Слог. Ударение.	Семінарське заняття, практичні заняття, модульний контроль, індивідуальні заняття	5 5	2 – 3
Змістовий модуль 2 Лексика. Фразеология. Орфография (16 г.)			
Тема 3. Лексика и фразеология. Тема 4. Морфологический состав слов.	Практичні заняття, модульний контроль, індивідуальні заняття	5 5	9, 13
Змістовий модуль 3 Имя существительное. Имя прилагательное. (16 г.)			

Тема 5.Имя существительное. Тема 6.Имя прилагательное.	Семінарське заняття, практичні заняття, модульний контроль, індивідуальні заняття	5 5	14 – 16
Змістовий модуль 4 Имя числительное. Местоимение. Глагол. Наречие. (20 г.)			
Тема 7.Имя числительное. Местоимение. Тема 8.Глагол. Наречие.	Практичні заняття, модульний контроль, індивідуальні заняття	5 5	1 – 6
Змістовий модуль 5 Служебные части речи. Простое предложение			
Тема 9.Союзы. Предлоги. Частицы. Тема 10.Главные и второстепенные члены предложения. Однородные члены предложения.	Практичні заняття, модульний контроль, індивідуальні заняття	5 5	11 – 12, 15 – 16
Змістовий модуль 6 Сложное предложение.			
Тема 11. Сложноподчиненные предложения. Тема 12.Сложные предложения с разными видами связи.	Семінарське заняття, практичні заняття, модульний контроль, індивідуальні заняття	5 5	
Разом: 96ч.		60 балів	

8.Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Російська мова» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і практичних занять.

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Російська мова»

- 1.Сходство и различия в лексическом составе русского и украинского языков.
- 2.Фразеологические обороты в русском и украинском языках.
3. Имя существительное в русском и украинском языках.
- 4.Сходство и различие глаголов изъявительного наклонения в русском и украинском языках.
- 5.Образование степеней сравнения имен прилагательных и наречий в русском и украинском языках.
- 6.Сходство и различие в склонении и употреблении числительных в русском и украинском языках.
- 7.Образование причастий и деепричастий в русском и украинском языках.
- 8.Займствования из других языков в русском языке.
- 9.Место русского языка среди народов мира.
- 10.Сходство и различие русских и украинских звуков и букв.
- 11.Неологизмы. Новые значения старых слов в русском языке.
- 12.Диалекты русского языка.
- 13.Архаизмы и историзмы в русском языке.
- 14.Местоимение в русском и украинском языках.
- 15.Сходство и различие предлогов в русском и украинском языках.
- 16.Союзы и частицы в русском и украинском языках.
17. Сходство и различие глаголов сослагательного и повелительного наклонения в русском и украинском языках.
- 18.Односоставные предложения в русском языке.
- 19.Главные члены предложения и способы их выражения.
- 20.Второстепенные члены предложения и способы их выражения.
- 21.Обособленные члены предложения и пунктуация при них.
- 22.Сложносочиненное предложение и знаки препинания в нем.
- 23.Виды сложноподчиненных предложений и знаки препинания в них.
- 24.Бессоюзное сложное предложение, знаки препинания в нем.
- 25.Сложные синтаксические конструкции, знаки препинания в них.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Сучасна російська мова з практикумом».

Критерії оцінювання ІНДЗ (науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату або есе)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3
2	Складання плану реферату	3
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15
4	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	24 - 30	Відмінно
Достатній	23 - 15	Добре
Середній	7 - 14	Задовільно
Низький	0 - 6	Незадовільно

9. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, диктанти, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	42	21
3. Відвідування практичних занять	1	42	21
4. Виконання завдання для самостійної роботи	5	12	60
6. Робота на практичному занятті	10	21	70
7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
8. Виконання модульної контрольної роботи	25	6	150
Всього			352
Екзамен Коефіцієнт	5,87		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ збірка тестових завдань;
- ✓ схематична наочність;

9

12. Рекомендована література

Основна:

1. Земский А. М., Крючков С.Е., Светлаев М.В. Русский язык. Учебник для педагогических училищ, часть I и II. –М., 2007
2. Греков В.Ф., Крючков С.Е., Чешко Л.А. Пособие для занятий по русскому языку в старших классах средней школы –М., 2008
3. Кабанец Г.А. Русский язык. Обобщающие таблицы. –К., 1992

Додаткова:

1. Блинов Г.И. Пунктуация: упражнения, задания, ответы – М «Просвещение» 2006
2. Богданова Г.А. Тестовые задания по русскому языку– М «Просвещение» 2007
3. Гольцова Н.Г., Шамшин И. В. Русский язык. 10-11 классы –М «Русское слово», 2007
4. Гольцова Н.Г., Шамшин И. В. Русский язык. Трудные вопросы морфологии.–М «Русское слово», 2006
5. Жуков В.П., Жуков А.В. Школьный фразеологический словарь русского языка– М «Просвещение» 2006
6. Загоровская О.В. Нормы русского литературного языка – М «Просвещение» 2006
7. Лекант П.А., Леденева В.В. Школьный орфоэпический словарь русского языка –М «Просвещение» 2007
8. Меркин Б.Г., Смирнова Л.Г. Русский язык. Дидактические и справочные материалы–М «Русское слово», 2007

9. Скрыбина О.А. Интенсивный практический курс русского языка– М «Просвещение» 2006
10. Смирнова Т.Н., Шевелева Л.А. Русский язык. Комплексный справочник – Харьков «Ранок» 2011